

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De suscipientibus hoc sacramentum. Quæstio 16.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

tione animæ magis perficiatur, vt auaritia; unde in peccata sunt quali media inter spiritualia & carnalia & ideò oportet, quòd eis etiam aliqua satisfactio respondeat propria, scilicet eleemosyna.

Ad tertium dicendum, quòd quamuis singula trium per quamdam conuenientiam singulis peccatis approprientur; quia congruum est, vt in quo peccauit, in hoc puniatur; * & quòd peccati commisi, per satisfactionem radix abscindatur: tamen quilibet horum pro quolibet peccato satisfacere potest. Vnde ei qui non potest vnum ex his perficere, imputatur aliud, & præcipue eleemosyna; quæ altera vices supplere potest, in quantum alia satisfactio opera per eleemosynã quisque sibi mercatur. * Et dammodo in illis quibus eleemosynam tribuit. Non oportet quòd si eleemosyna omnia mundi peccata, propter hoc alia satisfactioes superflua.

Ad quartum dicendum, quòd quamuis sint tria peccata in specie, tamen omnia ad illas tres dices, vel ad illa tria peccatorum genera, quibus diximus * dictas satisfactioes respondere, reduci possunt. Ad quintum dicendum, quòd quicquid ad afflictionem corporis pertinet, totum ad ieiunium refertur & quicquid in proximi utilitatem expenditur, in eleemosynæ rationem habet: & similiter quæcumque latria exhibetur Deo, orationis accipit rationem. Ideò etiam vnum opus potest habere plures rationes satisfaciendi.

QVÆST. XVI.

De suscipientibus sacramentum pœnitentiæ, in articulos diuisa.

Deinde considerandum est de suscipientibus sacramentum pœnitentiæ.

- ¶ Circa quod quærentur tria.
- ¶ Primo, vtum pœnitentiæ possit esse in impii-
tibus?
- ¶ Secundo, vtum in sanctis, qui sunt in gloria?
- ¶ Tertio, vtum in angelis, seu bonis seu malis?

Sap. 11.

alias me
retur.in corp.
ort.

Utrum pœnitentia possit esse in innocentibus?

62

AD primum sic proceditur. Videtur, quod in innocentibus pœnitentia esse non possit. Quia pœnitentia est, commissa mala plangere. Sed innocentes nullum malum commiserunt. Ergo in eis pœnitentia non est.

Tho 4. d. 14. q. 1. ar. 3. q. 2 & seq.

¶ 2 Præterea, Pœnitentia ex suo nomine importat pœnam. Sed innocentibus non debetur pœna. Ergo non est in eis pœnitentia.

¶ 3 Præterea, Pœnitentia in idem coincidit cum vindicatiua iustitia. Sed omnibus existentibus innocentibus, vindicatiua iustitia locum non haberet. Ergo nec pœnitentia: & ita non est in innocentibus.

SED contra, Omnes virtutes simul infunduntur, Sed pœnitentia est virtus. Cum ergo in baptismo innocentibus infundantur aliæ virtutes*, infunditur etiam & pœnitentia.

ut dicitur in 3. p. q. 69. art. 6.

¶ Præterea, Ille qui numquam fuit infirmus corporaliter, dicitur sanabilis. Ergo & similiter ille qui numquam fuit infirmus spiritualiter. Sed sicut sanatio in actu à vulnere peccati, non est nisi per actum pœnitentiæ: ita nec sanabilis nisi per habitum pœnitentiæ. Ergo ille qui numquam habuit infirmitatem peccati, habet habitum pœnitentiæ.

RESPONDEO dicendum, quod habitus medius est inter potentiam & actum. & quia remoto priori, remouetur posterius, non autem è conuerso: ideo remota potentia ad actum, remouetur habitus, non autem remoto actu. Et quia subtractio materiæ tollit actum, propter hoc, quod actus non potest esse sine materia in quam transit: ideo habitus alicuius virtutis competit alicui, cui non suppetit materia, propter hoc quod suppetere potest, & ita in actum exire. Sicut pauper homo potest habere habitum magnificentie, sed non actum*: quia non habet magnitudinem diuitiarum, quæ sunt materia magnificentie: sed potest habere. Et ideo cum innocentes in statu inno-

** ut dicitur in 2. 2 q. 135 art. 3. ad 4. † ut ibidem in corp. dicitur.*

innocentiæ non habeant peccata commissa, quæ sunt materia penitentiæ, sed possunt habere: actus penitentiæ in eis esse non potest, sed habitus potest: hoc, si gratiam habeant, cum qua omnes virtutes infunduntur*.

*ut dicitur
est 2.2.9.
10. art.
3. q. 4. et
3 p. 9.62
art. 2.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis non commiserint, possunt tamen committere. Et ideo ei habitum penitentiæ habere competit. Sed tamen habitus iste numquam in actum exire potest, nisi forte respectu venialium peccatorum: quia peccata mortalia tollunt ipsum. Nec tamen est frustra: quia est perfectio potentiæ naturalis.

Ad secundum dicendum, quod quamvis non debita in eis pœna actu, tamen in eis possibile est aliquid esse, pro quo eis pœna debeatur.

Ad tertium dicendum, quod remanente potentia ad peccandum, adhuc haberet locum vindicatio iustitia secundum habitum: quamvis non secundum actum, si peccata actu non essent.

ARTIC. II.

Virum sancti homines, qui sunt in gloria, habent penitentiam?

63

l. 4. mor.
circa fin.
lib.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod sancti homines, qui sunt in gloria, non habeant penitentiam. Quia sicut dicit Gregorius in *Moralibus* Beati peccatorum recordantur, sicut nos sancti, sine dolore dolorum memoramur. Sed penitentia est dolor cordis. Ergo sancti in patria non habent penitentiam.

¶ 2 Præterea, Sancti in patria sunt Christo conformes. Sed in Christo non fuit penitentia, quia nec fides, quæ est principium penitentiæ. Ergo et in sanctis in patria erit penitentia.

¶ 3 Præterea, Frustra est habitus, qui ad actum non reducitur. Sed sancti in patria non peccant actu, quia sic esset eis aliquid contra votum. Ergo non est in eis habitus penitentiæ.

SED contra, Penitentia est pars iustitiæ. Sed

iustitia est perpetua & immortalis, & in patria remanebit. Ergo & pœnitentia.

¶ Præterea, In vitis patrum legitur à quodam patre dictum, quòd etiam Abraham pœnitebit de hoc, quòd non plura bona fecerit. Sed magis debet homo pœnitere de malo cõmisso, quàm de bono omisso, ad quòd non tenebatur (quia de tali bono loquitur.) Ergo erit ibi pœnitentia de malis commissis.

RESPONDEO dicendum, quòd virtutes Cardinales remanebunt in patria, sed secundum actus quos habent in fine suo: & idèd cum pœnitentia virtus, sit pars iustitiæ, quæ est virtus cardinalis, quicumque habet habitum pœnitentiæ in hac vita, habebit in futura: sed non habebit eundem actum quem nunc habet, sed alium, scilicet gratias agere Deo pro misericordia relaxante peccata.

Ad primum ergo dicendum, quòd illa auctoritas probat, * quòd non habent eundem actum quem hic habet pœnitentia: & hoc concedimus.

Est Gregorius, citata in art. 1.

Ad secundum dicendum, quòd Christus non potuit peccare: & idèd materia huius virtutis non competit sibi nec actu, nec potentia: & propter hoc, non est simile de ipso & de alijs.

Ad tertium dicendum, quòd pœnitere propriè loquendo, prout dicit actum pœnitentiæ, qui nunc est, non erit in patria: nec tamen habitus frustra erit, quia alium actum habebit.

Quartum concedimus. Sed quia quinta ratio probat quòd etiam idem actus pœnitentiæ erit in patria, qui modo est:

Idèd dicendum Ad quintum, quòd voluntas nostra in patria omnino erit conformis voluntari Dei. Unde sicut Deus voluntate antecedente vult omnia esse bona, & per consequens, nihil esse mali; non autem voluntate consequente: ita etiam est de beatis. Et talis voluntas impropriè dicitur ab illo sancto patre pœnitentia.

14

Utrum angelus sit susceptiuus pœnitentiæ?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod etiam angelus seu bonus, seu malus sit susceptiuus pœnitentiæ. Quia timor est initium pœnitentiæ. Sed in eis est timor, Iac. 2. Dæmones credunt, & contumiseunt. Ergo in eis potest esse pœnitentiæ.

c. 4. parū ante fin.

¶ 2 Præterea, Philosophus dicit in 9. * Ethice quod pœnitentiæ replentur mali: & hæc est maxima pœna eis. Sed dæmones maximè sunt prauis, nec illi qua pœna eis deest. Ergo dæmones possunt pœnitere.

¶ 3 Præterea, Facilius mouetur aliquid in id quod est secundum naturam, quàm in id quod est contra naturam: sicut aqua, quæ per violentiam calefacta est, etiam per seipsam ad naturalem proprietatem redit. Sed angeli possunt mutari in peccatum, quod est contra communem naturam eorum. Ergo multo fortius possunt reuocari in id quod est secundum naturam. Sed hoc facit pœnitentiæ. Ergo sunt susceptibiles pœnitentiæ.

l. 2. orth. fid. c. 4. in fin.

¶ 4 Præterea, Idem iudicium est secundum Damasc. de angelis, & de animabus separatis. Sed in animabus separatis potest esse pœnitentiæ, ut quidam dicunt: sicut in animabus beatis, quæ sunt in patria. Ergo & in angelis potest esse pœnitentiæ.

SED contra, Per pœnitentiæ homo consequitur veniam de peccato commisso. Sed hoc est impossibile in angelis. Ergo non sunt susceptibiles pœnitentiæ.

¶ Præterea, Damascenus dicit, quod homo accipitur pœnitentiæ propter corporis infirmitatem. Sed angeli sunt incorporei. Ergo in eis non potest esse pœnitentiæ.

RESPONDEO dicendum, quod pœnitentiæ nobis dupliciter accipitur. Vno modo, secundum quod est passio: sic autem nihil aliud est, quam dolor vel tristitia de malo commisso; & quantum ad

secundum quod est passio, non fit nisi in concupiscibili, tamen aliquis actus voluntatis similitudinariè pœnitentia dicitur, quo quis scilicet detestatur, quod facit: sicut etiam amor, & aliæ passiones dicuntur in intellectu appetitu. Alio modo accipitur, secundum quod est virtus: & hoc modo detestari malum commissum cum emendationis proposito & intentione expiandi, vel Deum placandi de offensa commissa, est actus eius. Detestatio autem mali competit alicui, secundum quod habet ordinem naturalem ad bonum. Et quia in nulla creatura talis ordo vel inclinatio totaliter tollitur: ideò etiam in damnatis talis detestatio manet, & per consequens, pœnitentiæ passio vel simile: ut dicitur Sapient. 7. Intra se pœnitentiam agentes, &c. Et hæc quidem pœnitentia cum non sit habitus, sed passio vel actus, nullo modo in beatis angelis esse potest, in quibus peccata commissa non præcesserunt: sed in malis angelis est, cum sit eadem ratio de ipsis, & de animabus damnatorum: quia secundum * Damascen.

l. 2. orth. fidei. c. 4. in fine.

Quod hominibus est mors, hoc angelis est lapsus. Sed peccatum angeli est irremissibile. Et quia peccatum, ut remissibile est vel expiabile, est propria materia ipsius virtutis, quæ pœnitentia dicitur: ideò cum materia non possit eis comperere, non adest eis potentia exeundi in actum, & ideò nec habitus eis convenit: & ideò angeli susceptivi virtutis pœnitentiæ esse non possunt.

Ad primum ergo dicendum, quòd ex timore in eis generatur aliquis pœnitentiæ motus, sed non quæ sit virtus.

Et similiter dicendum Ad secundum.

Ad tertium dicendum, quòd quicquid in eis est naturale, totum est bonum, & ad bonum inclinans: sed liberum arbitrium in eis, est in malo obstinatum. Et quia motus virtutis & vitij non sequitur inclinationem naturæ, sed magis motum liberi arbitrij: ideò non oportet, quamvis naturaliter inclinentur

nentur ad bonum, quòd motus virtutis in eis fuisse esse possit.

Ad quartum dicendum, quòd non est eadem ratio de angelis sanctis, & de animabus sanctis: quia in animabus sanctis præcessit vel præcedere potest peccatum remissibile, non autem in angelis: & quamvis sint similes quantum ad statum præsentem, non tamen quantum ad statum præteritum, quæ pœnitentia respicit directè.

QVÆST. XVII.

De potestate clauium ¶, in tres articulos diuisa.

*¶ Cœ. Tri-
fes. 14. de
sacramē-
to penit.
can. 15.
Extr. u.
quia quo-
rundam
de verbo-
rū signif.*

Consequenter considerandum est de potestate ministrorum huius sacramenti, quæ ad clauium pertinet. Circa quod primo videndum est de clauibus. Secundo, de excommunicatione. Tertio, de indulgentia: hæc enim duo sunt annexa potestati clauium. Circa primum consideranda sunt quatuor. Primo, de entitate & quidditate clauium, & virtutum. Secundo, de effectu earum. Tertio, de ministris clauium. Quarto, de his, in quibus potest clauium fieri usus clauium.

¶ Circa primum queruntur tria.

¶ Primo, utrum clauis in Ecclesia esse debeant.

¶ Secundo, utrum clauis sit potestas ligandi, & soluendi, &c.

¶ Tertio, utrum sint duæ clauis, vel tantum una.

ARTIC. I.

Utrum clauis in Ecclesia esse debeant?

65

*Tho. 4. d.
18. q. 1. et
sequenti.*

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd clauis in Ecclesia esse non debeant. Non enim requiruntur clauis ad intrandum domum, cuius ostium est apertum. Sed Apocal. 4. dicitur, Vidi, & ecce ostium cœli apertum, quod Christus est, qui de ipso dicit, Ioan. 10. Ego sum ostium. Ergo ad intrandum cœli, Ecclesia clauibus non indiget.

¶ 2. Præterea, Clauis est ad aperiendum & claudendum. Sed hoc solius Christi est, qui apertum nemo claudit: claudit & nemo aperit: Apoc.